

KIRJALLINEN KYSYMYS 1187/2013 vp

Ikääntyneiden hyvän, inhimillisen ja arvokkaan hoidon ja hoivan toteuttaminen vanhus-ten laitoshoitopaikkoja vähennettäessä

Eduskunnan puhemiehelle

Hallituksen rakennepaketissa kerrotaan vanhus-ten laitoshoidosta tehtävistä säästöistä. Hallituksen tavoitteena on säästää laitoshoitopaikkojen purkamisella 300 miljoonaa euroa. Laitoshoitopaikkojen vähentäminen ei ole uusi asia, vaan paikkoja on vähennetty systemaattisesti vuodesta 2000. Vuoteen 2014 mennessä laitoshoitopaikkoja on vähennetty terveyskeskusten vuodeosastoilta tai muista vastaavista hoivayksiköistä liki 65 prosenttia.

Laitoshoitopaikkojen vähentäminen on huolestuttavaa, sillä kaikki vanhukset eivät ikäänny terveinä ja liikuntakykynsä säilyttävinä. Laitoshoitopaikkojen vähentämisen rinnalle ollaankin kehittämässä lisääntyvää vanhuksen koti- sekä ryhmäkotihoitoa ja -hoivaa. Myös tehostettua palveluasumista ollaan Suomessa kehittämässä entisestään. Vaikka hallituksen linja kehittää ikääntyneiden palveluja onkin hyvä, eivät viestit vanhustenhoivan kentältä ole hallituksen linjaa tukevia. Kotihoidon resurssit ovat puutteellisia,

hoitajia ei ole tarpeeksi, hoitajan kotihoidossa käyttämä hoitoaika on riittämätöntä ja jopa kiireen sävyttämää. Kotihoitoon ei ole kohdennettu riittävästi resursseja viime vuosien aikana. Tehostettua palveluasumista, ryhmäkoti- ja kohtuuhintaista palveluasumista tulee myös tulevaisuudessa lisätä laitoshoitopaikkoja vähennettäessä, sillä tämänhetkiset resurssit eivät siltäkään saralla ole vielä riittäviä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka hallitus aikoo toteuttaa ikääntyneiden hyvän, inhimillisen ja arvokkaan hoidon laitoshoitopaikkoja vähentäessään tilanteessa, jossa kotihoidon resurssit ovat riittämättömät ja korvaa-vaan ryhmäkotihoitomuotoa tai palveluasumista ei ole riittävästi tarjolla?

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2013

Arja Juvonen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-sanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kir-jallisen kysymyksen KK 1187/2013 vp:

Kuinka hallitus aikoo toteuttaa ikäänty-neiden hyvän, inhimillisen ja arvokkaan hoidon laitoshoitopaikkoja vähentäes-sään tilanteessa, jossa kotihoidon re-surssit ovat riittämättömät ja korvaa-vaa ryhmäkotihoitomuotoa tai palvelu-asumista ei ole riittävästi tarjolla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallituksen päätöksessä rakennepoliittisen ohjel-man toimeenpanossa on tavoite iäkkäiden laitoshoidon vähentämisestä. Sama tavoite on linjattu jo vanhuspalvelulaisissa ja sen toimeenpanoa tuke-vassa laatusuosituksessa. Päätös vahvistaa kun-nissa jo meneillään olevaa rakennemuutosta ja vauhdittaa sitä. Rakennepoliittinen ohjelma tu-kee nykyisen hallituksen ohjelmaan sisältyvää tavoitetta avo- ja laitoshoidon rajanvedon asteit-taisesta poistamisesta. Ikääntyneiden laitoshoido-terveyskeskussairaaloissa ja vanhainkodeissa on vähentynyt 2000-luvulla. Sen sijaan tehostettu palveluasuminen on lisääntynyt. Lisäksi ryhmä-koteja tehostetun palveluasumisen yksiköissä on nykyisin enemmän.

Laitospaikkoja vähennettäessä on samanaikai-sesti kehitettävä asumisen vaihtoehtoja. Kevään-lä 2013 on annettu Valtioneuvoston periaatepäätös ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmas-

ta. Siinä sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt hyvää yhteistyötä ympäristöministeriön kanssa. Periaatepäätöksen toimeenpano on meneillään ja tukee osaltaan rakennemuutosta.

Sosiaali- ja terveysministeriö on korostanut iäkkään ihmisen oikeutta kodikkaaseen asuin- ja hoitoympäristöön ja arkeen silloinkin, kun hä-nen toimintakykynsä ja terveydentilansa edellyt-tää hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden. Laitos laitospolitiikkaan ja -ympäristöineen ei välttämättä ole tarkoituksenmukaisin vaihtoehto ympärivuorokautiseen hoivaan. Ikääntyneet ih-miset tarvitsevat nykyistä kodinomaisempaa pit-käaikaishoivaa ja ennen kaikkea terveyttä ja toi-mintakykyä edistäviä palveluja. Tätä vanhuspal-velulaisissa korostetaan. Näin voidaan vaikuttaa tuleviin palvelutarpeisiin myös pidemmällä aika-välillä.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistel-laan 31.1.2014 mennessä toimintaohjelma. Sillä varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen, mm. laitospaikkojen vähentämisen osalta. Toiminta-ohjelma sisältää mm. täsmäohjauksen ja valvon-nan, joiden pohjana ovat THL:n kyselyllä kerä-tyt kattavat tiedot tilanteesta ennen vanhuspalvelulain voimaan tuloa sekä sen jälkeen. Käytettä-vissä olevan tiedon pohjalta arvioidaan, missä kunnissa on ongelmia. Näin valvontaa voidaan kohdistaa erityisesti sinne. Valvira koordinoi tehostettua valvontaa. Syksyllä 2013 toteutetun ns. vanhuspalvelulain toimeenpanon aluekierroksen jatkoksi toteutetaan keväällä 2014 alkaen uusi kierros. Siellä ovat esillä erityisesti palvelura-kenteen uudistamiseen liittyvät kysymykset.

Helsingissä 9 päivänä tammikuuta 2014

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1187/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Hur tänker regeringen ordna slutenvårdplatser som tillförsäkrar äldre en bra, mänsklig och värdig vård samtidigt som den minskar antalet vårdplatser inom slutenvården i ett läge där resurserna för hemvården är otillräckliga och det inte erbjuds tillräckligt med ersättande vårdformer på grupphem eller inom serviceboende?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I regeringens beslut om genomförande av det strukturpolitiska programmet målet är att den slutna vården av äldre ska minskas. Samma mål ingår redan i äldreomsorgslagen och i den kvalitetsrekommendation som stöder genomförandet av lagen. Det beslutet om att starka och påskynda den strukturomvandling som redan pågår i kommunerna. Det strukturpolitiska programmet stöder genomförandet av målet i det nuvarande regeringsprogrammet om att gradvis slopa gränserna mellan öppen- och slutenvård. På 2000-talet har andelen slutenvård av åldringar minskat på hälsocentralsjukhus och ålderdomshem, medan det effektiviserade serviceboendet ökat. Grupphem vid enheter för effektiviserat serviceboende finns nuförtiden mer.

När antalet platser inom slutenvården minskar måste man utveckla andra boendalternativ. Våren 2013 utfärdade statsrådet ett principbeslut om

ett utvecklingsprogram för äldreboende. I det här programmet har samarbetet mellan social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet varit gott. Principbeslutet genomförs för närvarande, vilket för sin del stöder strukturomvandlingen.

Social- och hälsovårdsministeriet betonat äldre människors rätt att bo i en hemlik boende- och vårdmiljö och till en vardag också när deras funktionsförmåga och hälsotillstånd kräver vård och omvårdnad dygnet runt. Slutenvården med sin institutionella kultur och miljö är inte nödvändigtvis det lämpligaste alternativet för den som behöver vård dygnet runt. Äldre människor behöver få långtidsomvårdnad som är mer hemlik än vad nu är fallet och framför allt service som främjar deras hälsa och funktionsförmåga. Detta betonas i äldreomsorgslagen. På detta sätt kan man påverka kommande servicebehov också på längre sikt.

Vid social- och hälsovårdsministeriet kommer man senast den 31 januari 2014 att ha förberett ett handlingsprogram som ska garantera att målen uppnås. I programmet anges bl.a. hur arbetet ska inriktas och övervakas baserat på heläckande uppgifter som Institutet för hälsa och välfärd samlat in genom en enkät om situationen dels innan, dels efter att äldreomsorgslagen trädde i kraft. Utifrån stående information görs en bedömning av vilka kommuner som har problem, vilket gör att övervakningen särskilt kan inriktas på dem. Valvira samordnar den effektiviserade övervakningen. Regionrundan hösten 2013 i samband med genomförandet av den s.k. äldreomsorgslagen fortsätter våren 2014 med en ny runda där man i första hand kommer att ta upp frågor som gäller reformen av servicestrukturen.

Helsingfors den 9 januari 2014

Omsorgsminister Susanna Huovinen